

Konrad Nordahls dagbøker: De som styrte Norge

Konrad Nordahl:
Dagbøker. Bind I.
Tiden Norsk Forlag.

Denne høsten har det vært den rene oversvømmelsen av bøker om personer og begivenheter i norsk arbeiderbevegelse og samfunnet vårt gjennom den siste mannsalder. På hver sin måte gir de betydelige bidrag til forskningen i, og forståelsen av, vår samtidshistorie. Det kommer stadig nye brikker til i bildet av det som

skjedde i etterkrigstiden. Men ganske ensidig vil det lett bli når bidragene for det meste kommer fra en bestemt part i utviklingen, nemlig Det norske Arbeiderparti og LO. Det ville utvilsomt være en fordel om flere enn John Lyng og Kåre Willoch fra den annen part hadde tatt til orde.

Nå kan det jo ikke bortforklares at Ap og LO sammen har utgjort en drivende kraft i utviklingen av det norske samfunn i de

siste 60-70 år. De har mesteparten av denne tiden nærmest hatt eneveldig makt. I kraft av sine samarbeidsorganer ble den politiske makt konsentrert i Folkets Hus på Youngstorvet i Oslo. Det var her de drøftet og tok de avgjørende beslutninger, både for partiet, fagbevegelsen og samfunnet. La oss nevne noen av de mest kjente og innflytelsesrike: Einar Gerhardsen, Konrad Nordahl, Haakon Lie, Martin Tranmæl, Jens Chr. Hauge, sterke personligheter som også forsto nytten av et solidarisk underoffiserskorps. De virket som en blekksprut med fangarmer i langt de fleste krokar av samfunnet. De bestemte hvem som skulle sitte i regjeringen og i de viktigste stortingskomiteene og parti- og fagutvalg, hvem som skulle bli ambassadører, redaktører og fylkesmenn. Når «noen hadde snakket sammen», som det senere er blitt sagt om denne indre krets i Ap og LO, så var det avgjort.

Ved å lese Konrad Nordahls dagbøker fra de fem årene 1950-55, redigert av hans sønn Ketil André Nordahl, får man fullt belegg for påstanden om blekksprutens enorme makt slik den kunne utfolde seg fordi Arbeiderpartiet satt med rent flertall i

Stortinget og partiets indre kjerne hadde full kontroll sammen med en hundre prosent lojal LO-ledelse. Årets bind rommer LO-formannens dagbøker i perioden 1950-55, det neste bind skal omfatte det neste tiår, altså frem til 1965 da Nordahl gikk av som formann, og også noe stoff fra hans ti siste leveår.

Foruten at disse dagbøkene vil være en betydningsfull kilde for historieforskere vil de utvilsomt også leses med stor interesse av Nordahls samtidige. For dette er sannelig et fengslende innblikk i livet og spillet bak kulissene og i mange sammenhenger også en uhyre åpenhjertig karakteristikk av personer som har stått i forgrunnen i vårt forenings- og samfunnsliv den siste mannsalder. Og en klar bekreftelse av påstanden om at dette miljøet ikke var noen «søndagsskole», får man også gjennom disse notater fra møter, konferanser, reiser og middager, ofte i en lett humoristisk form. Jo, alle får sitt pass påskrevet og man får sanne det gamle ord om at «det fins brodné kar i alle land».

Den omfangsrike boken kaster et sterkt lys over «ettpartistatens» periode i vårt norske samfunn.

Johan E. Holand

Torvald Nordahl
20/12 - 1991

101333